

Utredning av fördelar och nackdelar med att flytta tillståndsenheten till miljönämnden

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har gett kommunkontoret i uppdrag att utreda fördelar och nackdelar med att flytta tillståndsenheten till miljönämnden. Tillståndsenheten tillhör i dagsläget socialnämnden och hanterar bl a serveringstillstånd.

Kommunkontoret har i utredningen varit i kontakt med kommunens miljödirektör, socialdirektör samt chefen för tillståndsenheten. Frågan har även lyfts med Lunds hotell- och restaurangförenings ordförande.

Kommunstyrelsen föreslås godkänna redovisningen.

Beslutsunderlag

Kommunkontorets tjänsteskrivelse den 2 oktober 2019, dnr KS 2019/0438.

Kommunstyrelsens beslut den 2 maj 2019, §139, dnr KS 2019/0184.

Barnets bästa

Ärendet avser en organisatorisk fråga och berör inte barn.

Ärendet

Bakgrund

Kommunstyrelsen har vid sammanträde den 2 maj 2019, §139 gett kommunkontoret i uppdrag att utreda fördelar och nackdelar med att flytta tillståndsenheten till miljönämnden. Tillståndsenheten tillhör i dagsläget socialnämnden.

Kommunkontoret har i utredningen varit i kontakt med kommunens miljödirektör, socialdirektör samt chefen för tillståndsenheten. Frågan har även lyfts med Lunds hotell- och restaurangförenings ordförande.

2019-10-02

Diarienummer

KS 2019/0438

Förutsättningar**Socialnämnden - Tillståndsenhetens uppdrag**

Socialnämnden ansvarar för kommunens uppgifter avseende handel med alkohol, tobak m. m. Tillståndsenhetens verksamhet är avgiftsfinansierad och består av två delar, tillståndsverksamhet och tillsynsverksamhet. Dessa båda delar måste finnas samlade under samma nämnd.

Tillståndsenheten handlägger ansökningar om serveringstillstånd samt försäljningstillstånd för tobak och liknande produkter och utför tillsyn i enlighet med tillsynsplan fastställd av socialnämnden.

Enheten har även tillsynsansvar gällande detaljhandel av tobak och folköl och e-cigarettor samt kontrollansvar gällande försäljning av receptfria läkemedel.

Vidare arbetar de förebyggande med utbildningar gällande ansvarsfull alkoholservering och tobakshantering. Ett kontinuerligt samarbete bedrivs med bland annat skolan, socialtjänsten, kultur- och fritidsförvaltningen, miljöförvaltningen, Polisen, BRÅ, Lunds studentorganisationer och Lunds hotell- och restaurangförening.

Miljönämnden - uppdrag inom området

Miljönämnden ansvarar för tillsyn enligt flera speciallagstiftningar som kan beröra området såsom exempelvis tobaks-, livsmedels- och miljölagstiftningen.

Förvaltningen arbetar utöver tillsynen även med strategiarbete, förebyggande arbete, miljöövervakning och information till enskilda och företag. Enligt lagstiftningen ska miljöförvaltningen följa utvecklingen av miljö- och hälsoskyddsfrågorna i kommunen, främja en för individen god hälsa och optimal miljö med tyngdpunkt på fysiska miljöfaktorer, medverka i planering där miljö- och hälsoskyddsfrågor samt naturvårdsfrågor berörs.

Tillsynsverksamheten är avgiftsfinansierad i olika grad utifrån vad som anges i respektive lagstiftning. Totalt sett är miljönämndens verksamhet avgiftsfinansierad mellan 35 till 40 %.

Samarbete mellan nämnderna i frågor om tillstånd och tillsyn

Miljönämnden är en av de viktigaste remissinstanserna i socialnämndens ärenden om serveringstillstånd. Miljönämndens yttranden väger tungt både vid ansökan om serveringstillstånd och i tillsynsärenden som baseras på brister gällande störningar för närboende eller avseende livsmedelsanläggningen.

2019-10-02

Diarienummer

KS 2019/0438

Verksamheterna vid de båda förvaltningarna ser stora vinster i att samarbeta tätt kring dessa frågor och har kontinuerlig planering och avstämning i olika ärenden. Nämnderna försöker i möjligaste mån samordna tillsynen och agera tillsammans. Båda nämnderna bedriver tillsyn enligt flera olika speciallagstiftningar och det krävs olika utbildning, kompetens och rutiner för de olika tillsynsuppdragen. Inom respektive nämnds tillsynsområde kan en handläggare ha kompetens att utföra tillsyn utifrån olika lagstiftningar. Regelverkens komplexitet gör dock att det inte är möjligt för en och samma handläggare att utföra tillsyn inom något regelverk som faller inom den andra nämndens område. En handläggare kan alltså inte utföra all tillsyn som totalt sett ska göras på exempelvis en restaurang.

Verksamheterna har kontinuerliga gemensamma Myndighetsmöten där kommunens olika verksamheter deltar tillsammans med exempelvis Polis och Räddningstjänst.

Näringslivsperspektivet

Sveriges kommuner och landstings företagsklimatundersökning,
Löpande Insikt

Sveriges kommuner och landsting gör årligen en undersökning av företagsklimatet, Löpande Insikt, som ger en bild av företagsklimatet i kommunerna. Av den senaste undersökningen från 2019 framgår att företag och organisationer i Lund ger kommunen gott betyg när det gäller kommunens myndighetsutövning. Företagen är mest nöjda med myndighetsområdet livsmedelskontroll och serveringstillstånd (alkohol) som får höga nöjdhetsindex. Så har även varit fallet de senaste åren.

Lunds hotell- och restaurangförening

Kommunkontoret har lyft frågan om ett nämndsbyte för tillståndsenheten med Lunds hotell- och restaurangförenings ordförande. Ordföranden uppger att han är nöjd med både tillståndsenheten och miljöförvaltningen och att han inte spontant kan se vad som skulle bli bättre med att tillståndsenheten flyttas till miljönämnden.

2019-10-02

Diarienummer

KS 2019/0438

Organisationsperspektivet

Andra kommuner

Det finns många olika varianter på vilken nämnd som ansvarar för tillstånd och tillsyn inom exempelvis alkohollagstiftningen.

Tillståndsenheten har gjort en undersökning av vilka nämnder som ansvarar för serveringstillstånd i några kommuner år 2018, se bilaga 1. De flesta kommuner i närområdet har denna verksamhet ordnad under socialnämnd eller motsvarande. Även nationellt överväger det tydligt att ansvarig nämnd är socialnämnd eller motsvarande. Det finns dock kommuner som valt en annan organisation.

Fördelar och nackdelar med att flytta tillståndsenheten till miljönämnden

Fördelar med att flytta tillståndsenheten till miljönämnden

- *Ännu mer samordnad tillsyn*
Verksamheterna planerar och samordnar redan tillsynen i möjligaste mån. Detta skulle kunna underlättas ytterligare om man tillhörde samma nämnd och satt nära varandra genom att fler perspektiv tas tillvara i samma organisation.
- Miljönämnden är en liten nämnd med begränsade resurser. Ett större ansvarsområde och organisation skulle kunna bidra till en mer flexibel resursanvändning och lägre kringkostnader.

Nackdelar med att flytta tillståndsenheten till miljönämnden

- *Små samordningsvinster ur ett tillsynsperspektiv*
Nämnderna försöker redan i dagsläget i möjligaste mån samordna tillsynen och agera tillsammans. Både alkohollagen, lagen om tobak och liknande produkter samt miljölagstiftningen är speciallagstiftning som kräver särskild kompetens. Tillståndsenhetens samtliga medarbetare är jurister som har utvecklat specifika kunskaper och färdigheter utifrån de krav alkohollagen ställer på aktuell tillstånds- och tillsynsverksamhet. Det går inte att samordna tillsynen ytterligare enligt de olika lagstiftningarna på ett sådant sätt att samma tjänsteperson kan utföra det totala tillsynsbehovet enligt ovan nämnda samling lagar som rör restauranger. Även om tillståndsenheten för serveringstillstånd hade flyttats till miljönämnden hade restaurangägarna fått tillsyn från olika tjänstepersoner beroende på vilket område som tillsynen avser.

2019-10-02

Diarienummer

KS 2019/0438

- *Förlorad koppling till socialnämndens verksamhet*
En stor del av tillståndsenhetens uppgifter regleras av alkohollagen som är en social skyddslagstiftning. Socialnämnden ansvarar även för råd, stöd och insatser till personer med missbruksproblematik samt för drogförebyggande arbete inom till exempel Trygg Krog. Den kunskap som finns inom socialförvaltningen avseende aktuella trender gällande droganvändning och annat missbruk är av vikt för tillståndsenheten i styrningen av tillsynsresurserna. Detta gäller även spelmissbruk eftersom tillståndsenheten ansvarar för att besvara remisser om tillstånd till spelautomater och casinospel på restaurangerna i Lund. Det naturliga sambandet som det sociala perspektivet innebär mellan tillståndsenhetens frågor och socialnämndens övriga ansvarsområden skulle försvinna.
- *Inga tydliga brister som behöver åtgärdas*
Både socialförvaltningens tillståndsenhet och miljöförvaltningen bedöms fungera väl i nuläget vilket även speglas i den feedback som kommer från företagarna. Det är svårt att se vad som konkret skulle falla ut som fördelaktigt med en flytt av tillståndsenheten till miljönämnden.

Övriga tillstånd

I utredningen har kommunkontoret definierat att även kultur- och fritidsnämnden utifrån spellagen hanterar kommersiella tillstånd som berör externa aktörer. Detta bör också beaktas vid en eventuell ansvarsförändring mellan nämnderna.

Den 1 januari 2019 trädde den nya spellagen (2018:1138) i kraft. Därmed upphörde Lotterilagen (1994:1000) att gälla. Den nya lagstiftningen innebär att kommunerna endast ansvarar för så kallade registreringslotterier. Kommunerna ger inte längre tillstånd till lotterier utan istället ska man registrera ideella föreningar och religiösa samfund så att dessa kan genomföra lotterier. Det finns även lotterier som varken kräver tillstånd eller registreringar, vilket enligt kultur- och fritidsförvaltningens erfarenhet är det vanligaste.

Sammanfattningsvis

Enligt de vidtalade har organisationstillhörigheten ingen egentlig betydelse för verksamhetens kvalitet och resultat. Kommunkontoret ser utifrån ovanstående ingenting som tyder på ett behov av förändring eller att en omorganisation skulle ge ökade samordningsvinster eller förbättrad service till näringslivet. Verksamheterna är medvetna om att ett nära samarbete är av största

2019-10-02

Diarienummer

KS 2019/0438

vikt och anger även att samarbetet fungerar bra. Det förefaller heller inte finnas ett behov av att åtgärda några aktuella brister hos tillståndsenheten med avseende på näringslivsperspektivet.

Tillståndsenheten är avgiftsfinansierad och omställningskostnaderna skulle påföras tillståndshavarna. Om det skulle bli aktuellt med en organisationsförändring krävs det ett tydliggörande av vad som ska uppnås med förändringen, förväntningarna på den nya organisationen och dess uppdrag.

Kommunkontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

att godkänna utredningen.

Christoffer Nilsson
Kommundirektör

Carin Hillåker
Biträdande kommundirektör

Beslut expedieras till:
Socialnämnden
Miljönämnden

2019-10-02

Diarienummer

KS 2019/0438

Bilaga 1**Ansvarig nämnd för serveringstillstånd i några kommuner 2018**

KOMMUN	NÄMND ANSVARIG FÖR SERVERINGSTILLSTÅND
Malmö	Arbetsmarknads- och socialnämnden
Helsingborg	Socialnämnden
Kristianstad	Miljö-och hälsoskyddsnämnden
Landskrona	Individ- och familjenämnden
Trelleborg	Socialnämnden
Lomma	Socialnämnden
Eslöv	Vård- och omsorgsnämnden
Båstad	Kommunstyrelsen
Klippan	Socialnämnden
Perstorp	Socialnämnden
Kävlinge	Socialnämnden
Simrishamn	Socialnämnden
Ystad	Socialnämnden
Stockholm	Socialnämnden
Göteborg	Sociala resursnämnden
Uppsala	Miljö-och hälsoskyddsnämnden
Västerås	Individ- och familjenämnden
Örebro	Miljönämnden
Linköping	Socialnämnden
Norrköping	Socialnämnden
Jönköping	Socialnämnden
Umeå	Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Gävle	Socialnämnden
Borås	Fritids- och folkhälsonämnden
Södertälje	Socialnämnden
Eskilstuna	Miljö- och räddningstjänstnämnden
Halmstad	Socialnämnden
Växjö	Nämnden för arbete och välfärd
Karlstad	Arbetsmarknads- och socialnämnden
Falun	Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel
Luleå	Miljö- och byggnadsnämnden
Sundsvall	Socialnämnden
Enköping	Socialnämnden
Östersund	Socialnämnden
Uddevalla	Socialnämnden
Varberg	Socialnämnden
Kalmar	Socialnämnden